

Motion till riksdagen 2021/22:2387

av Eric Palmqvist m.fl. (SD)

Det svenska stålet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera svensk basindustri vid utformning av energipolitiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om större fokus på industrins villkor i infrastrukturplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka utbildningsinsatserna kopplat till stålindustrins kompetensbehov och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rikta medel till utbildning och forskning inom metallurgi och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad forskning och utveckling inom stålindustrin och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Exporten av förädlade metaller är betydande för svensk ekonomi. Den totala exporten för malm, stål och andra metaller uppgick till 132 miljarder år 2020. En siffra som ska betraktas mot bakgrund av covid-19-pandemins negativa inverkan på exporten av dessa varor, som i jämförelse uppgick till 153 miljarder året före pandemiutbrottet. Den viktigaste varugruppen i detta sammanhang är alltjämt stålprodukter där svensk industri nischat sig genom att specialisera sig på produktion av högpresterande stål. Sverige importerar och exporterar ungefär lika mycket mätt i vikt, men då vi producerar och exporterar det högpresterande stålet och importerar mer av standardprodukter är exportvärdet uppemot 40 procent högre. Genom satsningar på mer högteknologiska produkter står sig Sverige därmed relativt väl i konkurrensen och kan fortsätta generera såväl skatteintäkter som arbetstillfällen. För att även fortsatt vara konkurrenskraftiga gäller dock att ligga i framkant vad gäller utbildning, forskning, marknadsföring och innovation, vilket i hög utsträckning måste ske i symbios mellan det offentliga och industrin.

De mineralrelaterade näringarna är centrala för Sverige och genererar arbetstillfällen och välstånd i glesbygd där brytningen oftast sker. Därför blir det ibland svårsmält när vissa, om än indirekt, vill grusa förutsättningarna för en stark svensk basindustri genom exempelvis en verklighetsfrånvärd energipolitik, felprioriteringar inom infrastrukturen, skattepålagor och andra administrativa hinder. Den svenska stålindustrin har utvecklingspotential. Exempel på detta är de satsningar och framsteg som gjorts inom utvecklingen av tekniker för framställning av fossilfritt stål.

Energipolitiken

Svensk basindustri i allmänhet och stålindustrin i synnerhet är starkt beroende av en stabil och säker tillgång till el. Därför är det ett stort orosmoln för stålföretagen när man ser hur svensk politik riktas in på att byta ut det som fungerat i decennier mot kostnadsdrivande och opålitlig väderberoende elproduktion. Svensk stålindustris produkter går till övervägande del på export och är därmed starkt beroende av goda villkor relativt konkurrerande företag på världsmarknaden.

En verklighetsförankrad och välfärdsinriktad energipolitik bygger vidare på den energimix med huvudsakligen vatten- och kärnkraft som historiskt tjänat landet mycket väl. Subventioner och skattelättnader till exempelvis väderberoende energislag som snedvrider energimarknaden och grusar möjligheterna till ett robust energisystem. Stålindustrins villkor gynnas av en sund och genomtänkt energipolitik. En verklighetsfrånvärd energipolitik som resulterar i en kostnadsdrivande och opålitlig väderberoende elproduktion utgör ett direkt och påtagligt hot gentemot Sveriges tunga industri.

Infrastrukturen

Stålindustrin är en bransch som i hög grad är beroende av stabila och tillförlitliga så kallade just in time-leveranser av råvara, järnmalm, för att kostsamma produktionsstopp skall undvikas. Detta samtidigt som behovet av ett robust och välfungerande transportsystem för de färdiga stålprodukterna ut till kund är lika fundamentalt för värdekedjornas upprätthållande. Stålindustrin förlitar sig i mycket stor utsträckning på järnvägs-transporter, varför ett underhållet järnvägsnät är erforderligt. Järnvägsnäten har varit eftersatta under många decennier. Vidare behöver flaskhalsar i systemet byggas bort för att underlätta för godstransporter och standarden behöver höjas för att medge transporter med högre hastigheter än idag. Ett större fokus behöver därför riktas mot industrins villkor i infrastrukturplaneringen.

Utbildning

Stålindustrin i Sverige är högteknologisk och i hög grad beroende av att utbildningsväsendet förser industrin med personer med för näringen relevanta kompetenser. Utbildningssatsningar med relevans för stålindustrin är därför nödvändiga. För att detta ska bli möjligt måste skolväsendet förmå att förmedla kunskaper till våra barn och unga och rusta dem kunskapsmässigt för de krav som kommer att ställas på dem i ett modernt arbetsliv och eventuella fortsatta studier.

Gällande högre studier ger utvecklingen inom informationsteknologin ökade möjligheter att bedriva utbildningar på distans. På så sätt skapas möjlighet att knyta samman

akademi och produktion på ett sätt som tidigare inte varit möjligt. Vi menar att detta skapar förutsättningar för att utforma för näringen relevanta utbildningar och bedriva dem på ett sätt där studenterna kan bo och studera nära produktionsorterna. En sådan utveckling skulle dessutom kunna ge upphov till regionpolitiska fördelar.

Metallurgi

Svensk stålindustri står inför ett paradigmskifte. Nya tekniker, så som framställning av fossilfritt stål, bygger på kunskaper och framsteg inom inte minst metallurgi. Branschen pekar särskilt ut metallurgi som ett kompetensområde inom vilket nationella satsningar behöver göras på såväl utbildningsnivå som forskningsnivå för att möta framtidens behov. Vi menar att sådana satsningar är nödvändiga och att målet ska vara både att garantera industrins kompetensbehov och att göra Sverige till en världsledande nation inom området.

Forskning och utveckling

Svensk stålindustri har en hög innovationskraft vilket inte minst Hybritprojektet utgör ett exempel på. Projektet syftar till att framställa så kallat fossilfritt stål och därmed drastiskt minska stålindustrins utsläpp av koldioxid. En fullskalig svensk stålproduktion med den teknik som idag sker i experimentell skala skulle kunna reducera svenska koldioxidutsläpp med uppemot tio procent och har potential att reducera utsläppen globalt med ungefär sju procent om tekniken implementeras världen runt. Genom att skjuta till riktade forskningsmedel till forskning och utveckling, FoU, med bäring på stålindustrin, kan inhemska tekniska landvinningar komma att bli en viktig exportvara jämte stålet. Målet ska vara en världsledande position inom fältet FoU.

Eric Palmqvist (SD)

Tobias Andersson (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Josef Fransson (SD)